

Om Harald stenmästare se A. Lindblom, *Sveriges konsthistoria*, I (1944), s. 138, samt E. Fischer, *Västergötlands kyrkliga konst* (1920), s. 94 f.

166. Södra Vings sn, kyrkogården.

Pl. 135, 138.

Litteratur: T 111. C. J. Ljungström, Åhs och Wedens härader (1865), s. 59; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 254 (ATA); Handlingar 1925, 1938 (restaureringsrapport) i ATA; Fornminnesinventering 1931 (ATA).

Äldre avbildningar: Djurklou, bläckteckning (i a.a.); Jacob Silvén, blyertsteckning (Vg 166 och 167) juli 1877 (ATA); S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 111).

Runstenen står rest på Södra Vings kyrkogård 7,5 m. V om kyrkan och 0,5 m. innanför kyrkogårdsmuren. Här restes stenen 1938 efter att tidigare ha legat kullfallen. N. G. Djurklou uppger 1869, att den då låg som »trappsten vid en liten grind till kyrkogården ifrån vester, hvarifrån han flyttades och restes utmed södra muren». 1891 låg den enligt K. Torin »vid bårhuset».

Mörk, skiktad gnejs-granit med svarta och vita, korniga ränder. Höjd 1 m., bredd 0,51 m. Stenen är avslagen upptill och runristningen på det bevarade stycket starkt skadad på högra sidan.

Inskrift:

kafi : sati : s - . . . - - . . . s :
 5 10 15

kafi satti s[ten] ...

»**kafi** satte stenen ...»

Till läsningen: Inskriften börjar utan sk. R. 4 är **i**. Av r. 10 (**t**?) återstår undre hälften av en hst. I högra kantslingan återstår endast nedre delarna av 4 runor, den tredje uppifrån räknat troligen **r** (13). Den mellersta raden torde ha innehållit inskriftens sista del. Av denna är endast bevarad en avslutande **s**-runa följd av sk.

De äldre läsningarna äro i huvudsak överensstämmande. Endast smärre avvikelser kunna antecknas. Ljungström: 2 **u**, runorna fr. o. m. 10 saknas. — Torin: 4 **e**; runfragmenten i högra kanten ha möjligen kunnat vara **ir : is**. — Enligt Djurklous teckning tycks denne efter 9 **s** ha iakttagit bst till ett **t**, däremot ej sk efter 15 **s**, liksom ej heller några spår av runor i den skadade runslingan till höger på stenen.

Det bevarade partiet innehåller inskriftens början. Dess enda bevarade namn, r. 1–4 **kafi**, kan icke bestämmas med ledning av det kända namnförrådet. Risken för utelämnade runtecken omöjliggör en säker tolkning. Måhända är det ett kortnamn. Eller också har det ursprungligen haft binamnskaraktär. Tänkbart är att det motsvarat appellativet *kave* m., »möjl. samhörigt med *kavle* o. eg. betydande 'liten, rundad, undersättsig figur'» (*SAOB*). Rietz noterar ordet från Västergötland men tillägger det betydelsen 'kaxe, buss'.

167. Södra Vings sn, kyrkogården.

Pl. 135, 138.

Litteratur: T 110. N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 253 f. (ATA); Handlingar 1925, 1938 (restaureringsrapport) i ATA.

Äldre avbildningar: Djurklou, bläckteckning (i a.a.); Jacob Silvén, blyertsteckning (Vg 166 och 167) juli 1877 (ATA); S. Welin, träsnitt (i T 110).

Stenen står sedan 1938 rest på Södra Vings kyrkogård, innanför kyrkogårdsmuren strax S om Vg 166. Tidigare har den stått upprest bland gravarna c:a 9 m. SÖ om kyrkans korbyggnad, med ristningen delvis dold i marken, vilket framgår redan av N. G. Djurklous teckning 1869.

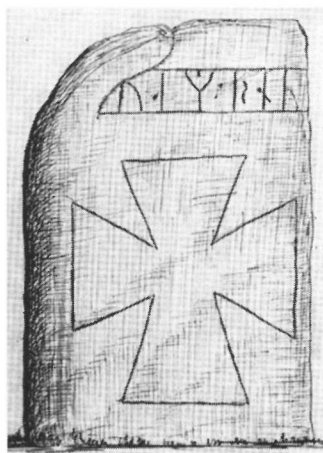

Fig. 267. Vg 167. S. Vings sn, kyrkogården. Efter teckning av Djurklou.

Rödaktig granit. Höjd 1,50 m., bredd 0,55 m. Ovanför det övre, ristade korset står en rad tecken. Början har gått förlorad genom en skada i stenen upptill åt vänster. Tecknen, som äro tämligen skarpt huggna, tyckas vara en kombination av runor och latinska bokstäver. Inskriften ger ingen mening. Djurklou beskriver den också som »en runrad, hvars dunkla mynder jag ej tilltror mig att reda».

168. Södra Vings sn, Hökerum.

Pl. 139.

Litteratur: T 109. Uppgift av Tönne Oxehufvud 1792 till P. Tham (som illustration till nr 1400 i J. G. Liljegren, Fullständig Bautil, ATA); P. Tham, Archeologiska Anvisningar, bl. 20 (ATA); P. E. Lindskog, En korrt beskrifning om Skara stift 5 (1816), s. 342, 349; C. J. Ljungström, Åhs och Wedens härader (1865), s. 58; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 257 (ATA); Fornminnesinventering 1931 (ATA).

Äldre avbildningar: T. Oxehufvud, bläckskiss (i Fullständig Bautil, ATA); Djurklou, bläckteckning (i a.a.); S. Welin, träsnitt (i T 109).

Runstenen står rest i parken vid Hökerum, ett 40-tal m. SÖ om manbyggnaden.

Genom jägmästaren Tönne Oxehufvuds meddelanden till Per Tham 1792 äga vi värdefulla uppgifter om stenens tidigare placering, som sålunda kan följas tillbaka till början av århundradet. »Han har varit rest på den ännu så kallade kongs högen som jemte 2:ne smärre högar är belägen där sokne vägen ungefär 1000 alnar från Vings kyrka delar sig med en väg til anexen Härna, och den andra som går til Lands vägen åt Väby gästgifvare gård, denna väg skilnaden kallas kongs Hörnet — man vet ej af hvem han Här i från blifvit flyttad några 100 alnar, där han legat til omkring 60 år sedan då han åter Transport:s en 1000 alnar och blifvit lagd på stenbryggan uti sjön vid Hökrums Sätterie, där han ännu finnes.» Kungshörnet motsvarade alltså det nuvarande landsvägskälet 600 m. N om Södra Vings kyrka, och stenen bör här ha haft sin plats på gravhögen (Fornminnesinv., nr 16) omedelbart S om vägskälet. Oxehufvuds uppgifter bekräftas av P. E. Lindskog och C. J. Ljungström. N. G. Djurklou tillägger 1869, att stenen »restes der han låg invid sjöstranden, hvartill ställets egare Riksdagsmannen Thorell benäget lemnade 10 man, som dermed woro i 2 timmar sysselsatte».

Mörk gnejs. Höjd 2,02 m, bredd 0,73 m. Stenen är illa medfaren. Ristningen är delvis utplånad, de bevarade partierna ofta otydliga.